

SPIIS TREŚCI

WPROWADZENIE	11
------------------------	----

CZEŚĆ I

KOMPARATYSTYKA KONSTYTUCYJNA

ROZDZIAŁ I

KOMPARATYSTYKA, KOMPARATYSTYKA PRAWNA, KOMPARATYSTYKA KONSTYTUCYJNA	19
--	----

ROZDZIAŁ II

KONSTYTUCJA, KONSTYTUCJONALIZM, KONSTYTUCJONALIZACJA, KULTURA KONSTYTUCYJA . .	29
1. Typy i funkcje konstytucji	29
2. Konstytucjonalizm	39
3. Konstytucjonalizacja	42
4. Kultura konstytucyjna	47

CZEŚĆ II

KONSTYTUCJONALIZACJA PRAWA

ROZDZIAŁ III

SAMOOKREŚLENIE KONSTYTUCYJNE. UCHWALANIE I ZMIANA KONSTYTUCJI.	53
1. Konstytucja a prawo wyższe	54

2. Konstytucja i ogólne zasady prawa	59
3. Sposoby uchwalania konstytucji	63
4. Zmiany i poprawki konstytucyjne	75

TABELA: REWIZJA I ZMIANA KONSTYTUCJI W WYBRANYCH PAŃSTWACH EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	86
--	----

ROZDZIAŁ IV

KONSTYTUCJONALIZACJA ŹRÓDEŁ PRAWA	89
---	----

1. Hierarchia prawa w aspekcie historycznym	89
2. Hierarchia źródeł prawa we współczesnych konstytucjach .	94

ROZDZIAŁ V

KONSTYTUCYJNY PORZĄDEK PRAWNY

A PRAWO MIĘDZYNARODOWE	103
----------------------------------	-----

1. Monizm i dualizm	104
2. Pluralizm	110
3. Konstytucja i ogólne zasady prawa międzynarodowego . .	115
4. Ustawy i ogólne zasady prawa międzynarodowego	125

TABELA ZESTAWIAJĄCA RELACJE MIĘDZY PRAWEM WEWNĘTRZNYM A PRAWEM MIĘDZYNARODOWYM W KILKU WYBRANYCH PAŃSTWACH ZDAJE SIĘ WSPIERAĆ POWYŻSZE WNIOSKI	135
--	-----

ROZDZIAŁ VI

KONTROLA KONSTYTUCYJNOŚCI PRAWA.

SĄDOWNICTWO KONSTYTUCYJNE.	139
------------------------------------	-----

1. Zdecentralizowany model sądowej kontroli konstytucyjności prawa (<i>judicial review</i>)	141
2. Scentralizowany model kontroli konstytucyjności prawa. .	144
3. Mieszany model kontroli konstytucyjności prawa.	146
4. Francuski system kontroli prewencyjnej	149
5. System kontroli konstytucyjności prawa w Europie środkowo-wschodniej	150
■ Konstytucjonalizacja systemu kontroli konstytucyjności .	150
■ Metody wyłaniania sędziów trybunałów konstytucyjnych .	153
■ Zakres kontroli w państwach Europy środkowo-wschodniej	155

CZEŚĆ III

KONSTYTUCJONALIZACJA ZASAD USTROJOWYCH, SYSTEMÓW RZĄDÓW I PODZIAŁU WŁADZY

ROZDZIAŁ VII

PODSTAWOWE ZASADY KONSTYTUCJI	167
1. Zasady konstytucji, zasady konstytucyjne	167
2. Normatywny charakter zasad konstytucji	168
3. Fundamentalne zasady konstytucji.	174
4. Konstytucjonalizacja zasad fundamentalnych we współczesnych konstytucjach.	176

ROZDZIAŁ VIII

KONSTYTUCYJNE REGULACJE STRUKTURY I DZIAŁANIA WŁADZY	185
1. Koncepcja podziału władz i podziału władzy; demokra- tyczny system rządów i mieszany system rządów	186
2. Podział władzy i podział funkcji, podział władzy i równowaga władz.	189
3. Podział władzy i oddzielenie władz	193
4. Podział władzy w demokracjach Europy środkowo-wschodniej	196
5. Podział władzy w państwach o związkowym porządku prawnym	199

ROZDZIAŁ IX

KONSTYTUCYJNE MODELE RZĄDÓW	215
1. Elementy demokracji bezpośredniej we współczesnych systemach rządów	219
2. Parlamentarny model rządów.	227
3. Klasyczny parlamentaryzm brytyjski. System parlamentarno – gabinetowy. Rządy zgromadzenia	233
4. Niemiecki model „demokracji kanclerskiej” (<i>Kanzlerdemokratie</i>)	240
5. Francuski model premierowsko-prezydenckiego parlamentaryzmu	247

6. Model prezydencko-parlamentarny	251
7. System prezydencki	257

CZEŚĆ IV

GŁÓWNI AKTORZY SCENY KONSTYTUCYJNEJ

ROZDZIAŁ X

LEGISLATURA	269
1. Legislatura. Parlament. Zgromadzenie	269
2. Główne systemy wyborcze	271
■ System pluralistyczny	273
■ System kumulatywny	273
■ Większościowy system podwójnego głosowania	274
■ System głosowania alternatywnego	275
■ Proporcjonalny system list partyjnych.	275
■ System pojedynczego przenośnego głosu	277
■ System dodatkowego mandatu	279
■ Metody rozdziału mandatów w proporcjonalnych (PR) systemach wyborczych.	280
— Formuła „największych resztek” Tomasza Hare’a	281
— Iloraz Droop’a. <i>Imperiali quota</i>	282
— Formuła „największych średnich” d’Hondt’a	283
— Formuła Sainte-Lague	284
■ Reforma prawa wyborczego w państwach Europy środkowo-wschodniej	285
3. Organy kierownicze parlamentu	288
4. Podstawowe funkcje parlamentu	296
■ Funkcje reprezentacyjne	296
— Niezależność deputowanego	298
— Immunitet	299
— Niezależność finansowa deputowanych.	301
■ Funkcje legitymizujące.	302
■ Funkcje „sterujące” lub „partycypacyjne”	303
■ Funkcje nominacyjno-kreacyjne	305
■ Funkcje informacyjno-badawcze oraz funkcje nadzoru nad procesem wykonania prawa	306
■ Funkcje sądowe	309

■ Funkcje ustawodawcze	309
— Komisje parlamentarne	313
— Proces ustawodawczy	317
— Zasady głosowania w parlamencie	324

ROZDZIAŁ XI

EGZEKUTYWA	327
1. Głowa państwa – dziedziczna czy wybieralna?	327
2. Wybór głowy państwa	335
3. Kadencja prezydenta	341
4. Wiceprezydenci.	344
5. Sposób doboru ministrów i szefa rządu	349
6. Impeachment	354
7. Podstawowe funkcje głowy państwa	364

ROZDZIAŁ XII

WŁADZA SĄDOWA	391
1. Kwalifikacje sędziowskie	394
■ Sędziowie bez profesjonalnego wykształcenia prawniczego	398
2. Zasada niezależności sędziowskiej	402
3. Odwoływanie i dyscyplinowanie sędziów	410
4. Struktura sądów	414
■ Sądy powszechne i szczególne.	416
■ Struktura sądów w państwach federalnych.	418
■ Sądy apelacyjne, rewizyjne i kasacyjne	420

CZEŚĆ V

KONSTYTUCJONALIZACJA RELACJI WŁADZY I JEDNOSTKI

ROZDZIAŁ XIII

PRAWA, WOLNOŚCI I OBOWIĄZKI CZŁOWIEKA I OBYWATELA W ASPEKCIE HISTORYCZNYM	429
1. Systematyka aparatu pojęciowego: prawa człowieka, prawa obywatelskie, prawa konstytucyjne	429

2. Konstytucjonalizacja praw człowieka. Różnice między doktryną amerykańską i europejską	435
3. Amerykańska Deklaracja Niepodległości i francuska Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela	439
4. Francuska Deklaracja i amerykański <i>Bill of Rights</i>	443

ROZDZIAŁ XIV

KARTY PRAW WE WSPÓŁCZESNYCH KONSTYTUCJACH	447
1. Prawa „negatywne” i „pozytywne”	447
2. Prawa naturalne i prawa nadane	448
3. Koncepcja obowiązków obywatelskich. Równość praw.	450
4. Prawa społeczne i ekonomiczne	452
5. Socjalistyczna koncepcja fundamentalnych praw konstytucyjnych	458
6. Podstawowe prawa i wolności obywatelskie w nowych konstytucjach krajów byłego bloku socjalistycznego	461

ROZDZIAŁ XV

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH (<i>OMBUDSMAN</i>)	471
1. Instytucja <i>Ombudsman</i> 'a w aspekcie historycznym	471
2. Konstytucyjny charakter urzędu	475

ANEKS	481
-----------------	-----

TABELA: POZYCJA GŁOWY PAŃSTWA W WYBRANYCH KRAJACH EUROPY ZACHODNIEJ I AMERYKI O SYSTEMIE PREZYDENCKIM, PREMIEROWSKO-PREZYDENCKIM, KANCLERSKIM I PARLAMENTARNO-GABINETOWYM	483
---	-----

TABELA: POZYCJA PREZYDENTA W WYBRANYCH ŚRODKOWOEUROPEJSKICH PAŃSTWACH BYŁEGO BLOKU SOCJALISTYCZNEGO O SYSTEMIE PARLAMENTARNYM	486
---	-----

TABELA: POZYCJA PREZYDENTA W WYBRANYCH PAŃSTWACH POWSTAŁYCH Z REPUBLIK BYŁEGO ZWIĄZKU RADZIECKIEGO OPTUJĄCYCH ZA SYSTEMEM PREZYDENCKO-PARLAMENTARNYM	489
--	-----

INDEKS POJĘĆ	493
------------------------	-----